

نقشه خطر ناک بر ای سهام عدالت!

وحید عظیم‌نیا

دبیر گروه اقتصادی

طبیعی و قانونی، ناچار شوند کل دارایی خود را نقد کنند و برای همیشه از این ثروت ملی کنار گذاشته شوند.

اکنون با گذشت بیش از ۱۵ سال از اجرای طرح سهام عدالت، وضعیت به گونه‌ای پیش رفته که بسیاری از دارندگان این سهام نه تنها از سود واقعی بهره‌ای نبرده‌اند، بلکه در عمل حتی نمی‌دانند سهام‌شان کجاست، چقدر ارزش دارد، چطور می‌توانند از آن استفاده کنند و چه کسی برای منافع آنها تصمیم‌گیری می‌کند. تازه‌ترین تصمیمات و اظهارات مقامات سازمان بورس مبنی بر امکانپذیرشدن معامله سهام عدالت، ظاهراً به‌عنوان یک اقدام مثبت معرفی می‌شود، اما اگر با دقت بیشتری نگاه کنیم، با یک مسیر خطرناک مواجهیم که می‌تواند هدف اصلی سهام عدالت را به کلی از بین ببرد.

بر اساس آنچه از سوی سازمان بورس اعلام شده است، اگر مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی برگزار شود، مردم خواهند توانست سهام عدالت خود را در بورس معامله کنند. در ظاهر، این یعنی «اختیار مردم برای نقد کردن دارایی‌شان»، اما در واقع، این همان جاده‌ای است که به واگذاری تدریجی و ناآگاهانه دارایی مردم کم‌برخوردار ختم می‌شود. مردمی که طی سال‌های گذشته حتی سود ناچیز و بی‌نظم سهام‌شان را هم گاه‌به‌گاه و با تأخیر دریافت کرده‌اند، طبیعی است که اکنون در شرایط سخت اقتصادی، به‌جای بهره‌مندی بلندمدت از دارایی خود، به‌دنبال فروش آن باشند، این یعنی خروج کامل از مالکیت اقتصادی.

اگر هدف واقعی سهام عدالت، بهره‌مندی مردم از سود شرکت‌های بزرگ و سودده کشور بوده است، حالا چطور به‌جایی رسیدیم‌که همین مردم باید سهام‌شان را بفروشند تا فقط یک بار از آن نفع ببرند؟ آیا قرار نبود این دارایی به‌عنوان پشتوانه اقتصادی در زندگی مردم نقش ایفا کند؟ وقتی دولت تمام راه‌های بهره‌داری منطقی و تدریجی از این دارایی را بسته و تنها راهکار ممکن را فروشش در بورس گذاشته است، آیا چیزی از عدالت باقی می‌ماند؟

واقعیت آن است که بخش زیادی از دارندگان سهام عدالت، حتی نمی‌دانند ارزش دارایی‌شان چقدر است. بسیاری از آنها به ابزاری معاملاتی بورس دسترسی ندارند یا سود مالی لازم برای تصمیم‌گیری آگاهانه در این زمینه را ندارند. در چنین شرایطی، وقتی امکان معامله سهام عدالت فراهم می‌شود، در عمل شاهد هجوم برای فروش سریع و بی‌تدبیر خواهیم بود. این فروش‌های گسترده و احساسی، ارزش سهام را پایین می‌آورد، هم دارایی مردم را به بهای ناچیز از چنگ‌شان بیرون می‌کشد و هم فرصت مالکیت ملی را برای همیشه از آنها سلب می‌کند.

از سوی دیگر، پرسش مهم‌تر این است: چه بلایی بر سر خود شرکت‌ها خواهد آمد، شرکت‌های بزرگ دولتی یا نیمه‌دولتی که تاکنون در اختیار میلیون‌ها ایرانی بودند، با خروج سهام عدالت از دست مردم، به‌تدریج به تملک نهادهای سرمایه‌گذاری بزرگ یا افراد ثروتمند درمی‌آیند. دیگر از «مشارکت همگانی در اقتصاد» خبری نخواهد بود. این یعنی عقبگرد از هدف اصلی دولت اقتصادی و بازتولید همان شکاف طبقاتی که قرار بود سهام عدالت آن را بر کند.

دولت به جای زمینه‌سازی آشکار و پنهان برای فروش سهام عدالت، باید تلاش کند مردم بیشتری سود ممکن را از این دارایی‌شان ببرند. راهکار بعدی، هیچ چیز به‌اندازه حفظ مالکیت این دارایی در دست دولت تلقی شود، باید به ابزاری برای توانمندسازی مردم تبدیل شود. کمترین بهره‌مندی این است که سهام عدالت به‌عنوان وثیقه رسمی برای دریافت تسهیلات بانکی به رسمیت شناخته شود. چرا فردی که چند میلیون تومان دارایی در بورس دارد، نباید بتواند با آن وام بگیرد؟ چرا باید برای تأمین مالی روزمره، دارایی ارزشمند خود را بفروشد و برای همیشه از سود آن محروم شود؟

از آن مهم‌تر، دولت باید اطمینان بدهد اصل سهام در دست مردم باقی بماند. هیچ چیز به‌اندازه حفظ مالکیت این دارایی در بلندمدت نمی‌تواند به عدالت اقتصادی معنا بدهد. مردم باید از سود سالانه این سهام بهره‌مند شوند، آن هم به‌شکل شفاف، منظم و قابل پیگیری. سال‌ها بی‌نظمی در پرداخت سود، ناهماهنگی بین نهادهای ذی‌ربط و نبود اطلاع‌رسانی کافی، باعث شده است مردم به‌جای حسن مالکیت، احساس بی‌حاصلی داشته باشند.

اکنون که موضوع معامله‌پذیری سهام عدالت دوباره روی میز آمده، زمان آن رسیده که دولت تصمیم شجاعانه‌تری بگیرد: نه به فروش کلی دارایی مردم و بله به بهره‌مندی بلندمدت و پایدار. دولت اگر به عدالت اجتماعی و اقتصادی باور دارد، نباید اجازه دهد میلیون‌ها ایرانی که تنها دارایی مالی‌شان همین سهام است، برای یک‌بار نقد کردن آن، دارایی خود را بایزدان. این هشدار را باید جدی گرفت. اگر موج فروش سهام عدالت به‌صورت گسترده آغاز شود، تنها پیامد آن برای مردم، از دست دادن یک پشتوانه‌یالغوه‌ارزشمند برای همیشه خواهد بود. سهامی که زمانی قرار بود پایه‌مشارکت در اقتصاد باشد، با این روند، به‌راحتی از کف مردم بیرون می‌رود و به ابزاری برای جایی‌جایی ثروت بسوی بالا تبدیل می‌شود.

مردم نیاز به شفافیت دارند. لازم است بدانند چه دارند، سودش چقدر است، کی پرداخت می‌شود و چه حق انتخاب‌هایی پیش‌روی آنهاست. آموزش عمومی ساده، مشاوره رایگان در دفاتر پیشخوان، اطلاع‌رسانی شفاف در رسانه‌ها و حتی پیامک‌های هدفمند می‌تواند کمک کند مردم بین فروش و نگهداری آگاهانه انتخاب کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود دولت بستری فراهم آورد مردم در صورت نیاز مبرم، فقط بخشی از سهام خود را بفروشند، نه کل آن را. این می‌تواند تعادلی بین نیاز مالی فوری و حفظ مالکیت بلندمدت ایجاد کند. همچنین ایجاد صندوق سرمایه‌گذاری اختصاصی سهام عدالت که مردم بتوانند ارزش روز دارایی خود را ببینند و از آن سود بگیرند، می‌تواند اعتماد عمومی را بازگرداند. دولت نباید تصور کند که «آزادسازی» و «قابل معامله شدن» خود به‌خود یک سیاست عدالت‌محور است. اگر در عمل به

خروج سهام از دست مردم منجر شود، این یعنی نقض عدالت اقتصادی، آن هم به‌نام خود عدالت.

ظاهراً برخی افراد اقتصادی در دولت، سهام عدالت را صرفاً یک دارایی قابل نقدشدن می‌بینند، نه ابزاری برای تحقق عدالت اجتماعی. نگاه ابزاری و کوتاه‌مدت به این دارایی، مردم را از سود بلندمدت محروم و ثروت ملی را به‌تدریج از دست اقتسار کم‌برخوردار خارج می‌کند. رئیس دولت به‌عنوان پاسدار اصل عدالت در سیاست‌گذاری‌ها باید مراقب تصمیمات باشد که در ظاهر آزادسازی است، اما در واقع خروج خاموش مردم از اقتصاد ملی است. اگر قرار است مردم از عدالت بهره‌مند شوند، باید دارایی‌شان حفظ، تقویت و سودآور شود، نه اینکه به بهای ناچیز از دست‌شان برود. امید می‌رود دولت و تصمیم‌گیران اقتصادی، پیش از آنکه در فروش، در این تصمیم خطرناک دست بکشند و نگاه راهبردی‌تر، سیاست‌هایی تدوین کنند که دارایی مردم، به‌ویژه اقشار کم‌برخوردار حفظ شود، سوددهی داشته باشد و در دست خودشان باقی بماند.

بازار سرمایه در حال تجربه بدترین دوره‌های خود است

مرداد مردد بورس

در بازار سرمایه که آینده سهام خرید و فروش می‌شود، نبود افق روشن به کاهش اعتماد و افت شدید شاخص‌ها منجر شده است

محمد مهدی صافی آجوان

بسته حمایتی ۶هزار میلیارد تومانی نظام بانکی، روز نه امیدی برای بهبود وضعیت بازار سرمایه بود، اما رکود بورس عمیق‌تر از آن است که با این اقدامات بتوان از آن عبور کرد. به دلیل فقدان تداوم و شفافیت سیاست‌ها و همچنین رکود اقتصادی، بورس قفل و اعتماد در آن خاکستر شده است.

مرداد مردد بورس

«مرداد مردد بورس» کوتاه‌ترین تعریفی است که از وضعیت بازار سرمایه در روزهای اخیر می‌توان ارائه کرد. حال بازار خوب نیست و ارزش معاملات در آن به کف ۱۰ ماهه رسیده است. کارشناسان تنها و تنها ایجاد یک محرک قوی را منجر به خروج از وضعیت فعلی می‌دانند و تأکید دارند که دولت اعتماد از دست رفته را بازسازی کند، اما سیاستگذار ترجیح داده است سکوت کند.

سیگنال منفی به فعالان بازار

انتقادات به سازمان بورس بالا گرفته و کلیت صحبت سهامداران این است که بورس به نوعی از فهرست دستور کار دولت خارج شده است. سهامداران از انفعال سنگین سازمان بورس و بی‌انگیزگی مدیریت آن برای خروج بازار از وضعیت فعلی گلایه مند هستند، اما رئیس سازمان بورس معتقد است وضعیت فعلی ناشی از تداوم واکنش بازار سرمایه به جنگ ۱۲ روزه است.

او می‌گوید که خروج از وضعیت پسانگیز منابع است و در صورت نیاز، حمایت‌ها ادامه‌دار خواهد

بازار

در آستانه آغاز فصل برداشت حبوبات، نشانه‌های مثبتی از کاهش قیمت در بازار این محصولات به چشم می‌خورد. بررسی‌های میدانی و روندهای قیمتی در بازار عمده‌فروشی نشان می‌دهد با افزایش عرضه داخلی، بازار حبوبات به سمت ثبات و کاهش قیمت‌ها حرکت می‌کند. سال گذشته، بازار حبوبات با چالش‌های متعددی مواجه بود. کاهش بارندگی در مناطق تولیدکننده، افزایش آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین رشد صادرات در مقطعی که تولید داخلی کاهش یافته بود، باعث شد عرضه در بازار داخلی نتواند پاسخگوی تقاضای مصرف کنندگان باشد. این شرایط باعث شد قیمت حبوبات به‌ویژه انواع پرمصرف مانند لوبیا چیتی، عدس و نخود در بازه‌ای دچار جهش شود.

روند نزولی قیمت‌ها در بازار عمده‌فروشی در هفته‌های اخیر، بازار عمده‌فروشی حبوبات در آستانه آغاز فصل برداشت حبوبات، نشانه‌های مثبتی از کاهش قیمت در بازار این محصولات به چشم می‌خورد. بررسی‌های میدانی و روندهای قیمتی در بازار عمده‌فروشی نشان می‌دهد با افزایش عرضه داخلی، بازار حبوبات به سمت ثبات و کاهش قیمت‌ها حرکت می‌کند. سال گذشته، بازار حبوبات با چالش‌های متعددی مواجه بود. کاهش بارندگی در مناطق تولیدکننده، افزایش آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین رشد صادرات در مقطعی که تولید داخلی کاهش یافته بود، باعث شد عرضه در بازار داخلی نتواند پاسخگوی تقاضای مصرف کنندگان باشد. این شرایط باعث شد قیمت حبوبات به‌ویژه انواع پرمصرف مانند لوبیا چیتی، عدس و نخود در بازه‌ای دچار جهش شود.

در هفته‌های اخیر، بازار عمده‌فروشی حبوبات در آستانه آغاز فصل برداشت حبوبات، نشانه‌های مثبتی از کاهش قیمت در بازار این محصولات به چشم می‌خورد. بررسی‌های میدانی و روندهای قیمتی در بازار عمده‌فروشی نشان می‌دهد با افزایش عرضه داخلی، بازار حبوبات به سمت ثبات و کاهش قیمت‌ها حرکت می‌کند. سال گذشته، بازار حبوبات با چالش‌های متعددی مواجه بود. کاهش بارندگی در مناطق تولیدکننده، افزایش آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین رشد صادرات در مقطعی که تولید داخلی کاهش یافته بود، باعث شد عرضه در بازار داخلی نتواند پاسخگوی تقاضای مصرف کنندگان باشد. این شرایط باعث شد قیمت حبوبات به‌ویژه انواع پرمصرف مانند لوبیا چیتی، عدس و نخود در بازه‌ای دچار جهش شود.

در هفته‌های اخیر، بازار عمده‌فروشی حبوبات در آستانه آغاز فصل برداشت حبوبات، نشانه‌های مثبتی از کاهش قیمت در بازار این محصولات به چشم می‌خورد. بررسی‌های میدانی و روندهای قیمتی در بازار عمده‌فروشی نشان می‌دهد با افزایش عرضه داخلی، بازار حبوبات به سمت ثبات و کاهش قیمت‌ها حرکت می‌کند. سال گذشته، بازار حبوبات با چالش‌های متعددی مواجه بود. کاهش بارندگی در مناطق تولیدکننده، افزایش آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین رشد صادرات در مقطعی که تولید داخلی کاهش یافته بود، باعث شد عرضه در بازار داخلی نتواند پاسخگوی تقاضای مصرف کنندگان باشد. این شرایط باعث شد قیمت حبوبات به‌ویژه انواع پرمصرف مانند لوبیا چیتی، عدس و نخود در بازه‌ای دچار جهش شود.

اثرگذاری سیاست‌های کنترل است. دلار آمریکا با قیمت ۹۰۵ هزار و ۶۰۰ ریال و دامنه نوسان روزانه بین ۸۹۵ هزار و ۷۰۰ تا ۹۰۸ هزار و ۵۵۰ ریال معامله شده است. این ارز همچنان معیار اصلی برای ارزش‌ها یا تغییر صفر در صد ثبت شده‌اند که یک میلیون و ۳۵ هزار و ۴۰۰ ریال بدون تغییر معامله شده است، که اختلاف آن با دلار امریکا به دلیل نوسانات بازار جهانی و نرخ برابری قابل توجه است. پوند انگلیس با قیمت یک میلیون و ۱۹۷ هزار ریال، همچنان یکی از گران‌ترین ارزهای بازار ایران محسوب می‌شود. فرانک سوئیس و یین ژاپن نیز در سطوح بالای قیمتی قرار دارند.

بازار سرمایه در حال تجربه بدترین دوره‌های خود است

مرداد مردد بورس

در محدوده ۵۲ بود و بخش صنعت از ۴۸ به ۴۲ تنزل یافته است.

شامخ زیر ۵۰ نشان‌دهنده ورود اقتصاد به فاز رکود است و این کاهش چشمگیر، عمق مشکلات در بخش صنعت و کل اقتصاد کشور را نشان می‌دهد.

در این شرایط، بازار سرمایه به حال خود رها شده و تحت تأثیر سیاست‌های ناکارآمد و مهم‌تر از آن، نبود اعتماد قرار گرفته است.

مصطفی صفاری، کارشناس بازار سرمایه فصل مجامع بورسی را فصلی مهم در بازار سرمایه عنوان کرد و گفت: در حال حاضر، بازار بورس در پایین‌ترین نقطه خود قرار دارد، ولی حمایت از سیستم بورس در این شرایط بسیار حائز اهمیت است. اگر حمایت‌ها وجود نداشته باشد، طبیعتی است که سرمایه‌گذاران دچار ترس و تردید شوند.

وی با بیان اینکه چندین عامل در ریزش بورس تأثیرگذار است، گفت: شرایط سیاسی، عدم حمایت از بازار و همچنین طبیعت بازار که در ماه‌های مرداد همیشه در شرایط منفی قرار دارد، باعث ریزش بورس شده است. بر این اساس سرمایه‌گذاران به سمت دارایی‌های مطمئن‌تری روی آورده‌اند و صندوق‌های طلا در حال جذب سرمایه‌های بیشتر هستند.

ضرورت بازسازی اعتماد از دست رفته اقدامات انجام شده از سوی بازارساز از جمله نوبت، شاخص فرابورس (آیفکس) ۲۶۸ واحد افت کرد و در ارتفاع ۲۴ هزار و ۲۰۴ واحد قرار گرفت.

عوامل ریزش بورس

بازار سرمایه درگیر دو چالش است: یکی نبرد درونی و در دل ساختارها و دیگری چالش‌های بیرونی. در شرایطی که بورس تهران با ریسک‌های ژئوپلیتیک دست و پنجه نرم می‌کند، همزمان با بحران جدی ناترازی انرژی مواجه شده است. اثر قطعی برق بر صنایع سال گذشته ۳ تا ۵ میلیارد دلار برآورد شده بود و حالا با قطعی‌های بیشتر این رقم افزایش یافته است.

کاهش تولید، افزایش بهای تمام شده، افت صادرات و کاهش توان رقابتی تنها بخشی از پیامدهای این بحران است که اثر خود را در بازار سرمایه گذاشته است. در همین حال، با انتصاب وزیر جدید اقتصاد همچنان ابهامات در زمینه سیاست‌های اقتصادی وجود دارد. این ابهام، فضای سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی در بازار را برآورد کمی مواجه کرده است و فعالان اقتصادی در انتظار اقدامات عملی و شفاف در این زمینه هستند.

از سوی دیگر وضعیت رکود اقتصادی نیز از دیگر عوامل ریزش بورس محسوب می‌شود. شاخص مدیران خرید (شامخ)، به‌عنوان معیاری برای ارزیابی وضعیت اقتصادی، در خردادماه به عدد ۴۲ کاهش یافته، در حالی که در اردیبهشت‌ماه

ساز ناکوک حبوبات

شرایط موجود نیز حاکی از آن است که از پایان برخی اقلام که بیش از این با قیمت‌های بالا معامله می‌شدند، اکنون با کاهش حدود ۱۵ تا ۲۲ درصدی همراه شده‌اند. به عنوان مثال، لوبیا چیتی که در ماه‌های گذشته تا ۵۰۰ هزار تومان در هر کیلو نیز قیمت‌گذاری می‌شد، در حال حاضر در بازه ۳۹۰ تا ۴۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این کاهش قیمت‌ها را می‌توان نتیجه ورود تدریجی محصول تازه به بازار، بهبود وضعیت ذخایر و همچنین کاهش انتظارات تورمی در حوزه مواد غذایی دانست.

«پایان مرداد» آغاز دوره جدید قیمت‌گذاری به توجّه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و تقویم زراعی مناطق مختلف کشور، فصل برداشت حبوبات از نیمه دوم مرداد آغاز می‌شود. این دوره، همواره با افزایش عرضه در بازار و متعاقب آن، کاهش نرخ‌ها همراه بوده است. تحلیل شرایط موجود نیز حاکی از آن است که از پایان برخی اقلام که بیش از این با قیمت‌های بالا معامله می‌شدند، اکنون با کاهش حدود ۱۵ تا ۲۲ درصدی همراه شده‌اند. به عنوان مثال، لوبیا چیتی که در ماه‌های گذشته تا ۵۰۰ هزار تومان در هر کیلو نیز قیمت‌گذاری می‌شد، در حال حاضر در بازه ۳۹۰ تا ۴۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این کاهش قیمت‌ها را می‌توان نتیجه ورود تدریجی محصول تازه به بازار، بهبود وضعیت ذخایر و همچنین کاهش انتظارات تورمی در حوزه مواد غذایی دانست.

«پایان مرداد» آغاز دوره جدید قیمت‌گذاری به توجّه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و تقویم زراعی مناطق مختلف کشور، فصل برداشت حبوبات از نیمه دوم مرداد آغاز می‌شود. این دوره، همواره با افزایش عرضه در بازار و متعاقب آن، کاهش نرخ‌ها همراه بوده است. تحلیل شرایط موجود نیز حاکی از آن است که از پایان برخی اقلام که بیش از این با قیمت‌های بالا معامله می‌شدند، اکنون با کاهش حدود ۱۵ تا ۲۲ درصدی همراه شده‌اند. به عنوان مثال، لوبیا چیتی که در ماه‌های گذشته تا ۵۰۰ هزار تومان در هر کیلو نیز قیمت‌گذاری می‌شد، در حال حاضر در بازه ۳۹۰ تا ۴۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این کاهش قیمت‌ها را می‌توان نتیجه ورود تدریجی محصول تازه به بازار، بهبود وضعیت ذخایر و همچنین کاهش انتظارات تورمی در حوزه مواد غذایی دانست.

«پایان مرداد» آغاز دوره جدید قیمت‌گذاری به توجّه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و تقویم زراعی مناطق مختلف کشور، فصل برداشت حبوبات از نیمه دوم مرداد آغاز می‌شود. این دوره، همواره با افزایش عرضه در بازار و متعاقب آن، کاهش نرخ‌ها همراه بوده است. تحلیل شرایط موجود نیز حاکی از آن است که از پایان برخی اقلام که بیش از این با قیمت‌های بالا معامله می‌شدند، اکنون با کاهش حدود ۱۵ تا ۲۲ درصدی همراه شده‌اند. به عنوان مثال، لوبیا چیتی که در ماه‌های گذشته تا ۵۰۰ هزار تومان در هر کیلو نیز قیمت‌گذاری می‌شد، در حال حاضر در بازه ۳۹۰ تا ۴۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این کاهش قیمت‌ها را می‌توان نتیجه ورود تدریجی محصول تازه به بازار، بهبود وضعیت ذخایر و همچنین کاهش انتظارات تورمی در حوزه مواد غذایی دانست.

«پایان مرداد» آغاز دوره جدید قیمت‌گذاری به توجّه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و تقویم زراعی مناطق مختلف کشور، فصل برداشت حبوبات از نیمه دوم مرداد آغاز می‌شود. این دوره، همواره با افزایش عرضه در بازار و متعاقب آن، کاهش نرخ‌ها همراه بوده است. تحلیل شرایط موجود نیز حاکی از آن است که از پایان برخی اقلام که بیش از این با قیمت‌های بالا معامله می‌شدند، اکنون با کاهش حدود ۱۵ تا ۲۲ درصدی همراه شده‌اند. به عنوان مثال، لوبیا چیتی که در ماه‌های گذشته تا ۵۰۰ هزار تومان در هر کیلو نیز قیمت‌گذاری می‌شد، در حال حاضر در بازه ۳۹۰ تا ۴۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این کاهش قیمت‌ها را می‌توان نتیجه ورود تدریجی محصول تازه به بازار، بهبود وضعیت ذخایر و همچنین کاهش انتظارات تورمی در حوزه مواد غذایی دانست.

انفجار قیمتی در بخش معدن

در میانه نوسانات ارزی و التهابات اقتصادی، حالا نوبت بخش معدن رسیده است که خبرساز شود. تازه‌ترین آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران نشان می‌دهد قیمت محصولات معدنی که تولیدکنندگان به بازار عرضه می‌کنند، با شدت بی‌پایان در حال افزایش است. شاخص قیمت تولیدکننده در بخش معدن در خردادماه ۱۴۰۴ با رشد قابل توجهی روبه‌رو شده است؛ رشدی که نه تنها از افزایش هزینه‌های تولید و صادرات مواد معدنی خبر می‌دهد، بلکه زنگ هشدار برای بازارهای پایین‌دستی و حتی زندگی روزمره مردم است. سؤال اصلی این است که گرانی مواد معدنی چه تأثیری بر زندگی ما دارد و آیا از این گرانی، چیزی هم نصیب مردم می‌شود یا همه سود به جیب معدن‌داران و واسطه‌ها می‌رود؟

رشد تورم

بر اساس تازه‌ترین گزارش مرکز آمار ایران، شاخص قیمت تولیدکننده در بخش معدن در خردادماه ۱۴۰۴ به عدد ۳۰۵۳۳ واحد رسیده که در مقایسه با ماه مشابه سال قبل ۴۸/۴ درصد افزایش یافته است. این به آن معناست که محصولات معدنی تولیدشده در کشور نظیر سنگ آهن، زغال‌سنگ، مس، طلا و سایر اقلام معدنی، نسبت به خردادماه سال گذشته، با جهشی چشمگیر در قیمت مواجه بوده‌اند. در این گزارش، سه نوع تورم مدنظر قرار گرفته است: تورم ماهانه، تورم نقطه به نقطه (خرداد ۱۴۰۴ نسبت به خرداد ۱۴۰۳) و تورم سالانه (میانگین ۱۲ ماهه منتهی به خرداد ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه در سال قبل).

افزایش تورم ماهانه

بر پایه گزارش یادشده، تورم ماهانه در بخش معدن برابر با ۴/۲ درصد بوده است. این میزان در مقایسه با تورم ماهانه اردیبهشت‌ماه که معادل ۰/۴ درصد اعلام شده بود، معادل ۰/۲ واحد درصد افزایش را نشان می‌دهد. گروه کانه‌های فلزی با ۴/۴ درصد، بیشترین سهم در افزایش ماهانه را داشته‌اند و گروه زغال‌سنگ با تنها ۱/۶ درصد رشد، کمترین میزان را به خود اختصاص داده‌اند.

رشد تورم نقطه به نقطه

در خردادماه ۱۴۰۴، تورم نقطه به نقطه (مقایسه با ماه مشابه در سال قبل) به ۴۸/۴ درصد رسیده است؛ رقمی که نسبت به تورم نقطه‌ای اردیبهشت‌ماه (۴۷/۶ درصد) افزایشی معادل ۰/۸ واحد درصد را تجربه کرده است. در این میان، گروه کانه‌های فلزی ۵/۲ درصد افزایش، بیشترین نقش را در این تورم داشته‌اند و گروه سایر معادن با ۶/۴ درصد، کمترین افزایش را به ثبت رسانده‌اند.

تورم سالانه، فشار پایدار

میانگین نرخ تورم سالانه در ۱۲ ماهه منتهی به خردادماه ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل، معادل ۲۴/۹ درصد اعلام شده است. این رقم نسبت به اردیبهشت‌ماه که برابر با ۳۲/۸ درصد بود، معادل ۲/۱ واحد درصد رشد داشته است.

در این بخش نیز گروه سایر معادن با ۳۵/۸ درصد بالاترین تورم سالانه و گروه زغال‌سنگ با ۳۲/۶ درصد پایین‌ترین نرخ را ثبت کرده‌اند.

رشد قیمت مواد معدنی تنها محدود به نمودارها و آمارهای رسمی نیست، بلکه تبعات گسترده‌ای برای اقتصاد کشور به‌ویژه بخش‌های تولیدی و عمرانی در پی دارد. مواد معدنی، پایه اولیه بسیاری از صنایع هستند و افزایش قیمت آنها مستقیماً موجب افزایش بهای نهایی در حوزه‌هایی چون ساخت‌وساز، فولاد، خودروسازی، لوازم خانگی، تجهیزات صنعتی و حتی انرژی می‌شود. افزایش بهای نهادهای تولید، زنجیره تأمین در صنایع پایین‌دستی با فشار مضاعف مواجه شده و احتمال اختلال این فشار به مصرف‌کننده نهایی نیز افزایش می‌یابد، بنابراین اگرچه ممکن است در آمد بهره‌برداران معادن افزایش یابد، اما پیامد این رشد قیمت برای عموم مردم، بیشتر در قالب تورم و افزایش هزینه‌های زندگی نمایان می‌شود.

یکی از پرسش‌های اساسی در مواجهه با جهش قیمت مواد معدنی این است که آیا این رشد، به توزیع منافع میان آحاد جامعه منجر می‌شود یا خیر. در بسیاری از کشورها، افزایش درآمدهای بخش معدن موجب بهبود زیرساخت‌ها، خدمات اجتماعی، ایجاد اشتغال و افزایش سطح رفاه عمومی می‌شود. اما در ایران، به دلیل فقدان سازوکارهای توزیع عادلانه درآمد، افزایش این بهره‌مندی مستقیم مردم از این رشد اقتصادی مشاهده نمی‌شود. یکی از چالش‌های جدی حوزه معدن در کشور، تداوم خام‌فروشی و فقدان توسعه در صنایع فرآوری و پایین‌دستی است. خام‌فروشی به معنای فروش مواد اولیه معدنی بدون ارزش افزوده، موجب خسری ثروت بالقوه از کشور و کاهش بهره‌وری اقتصادی می‌شود. اگر زنجیره ارزش در صنعت معدن تکمیل شود و مواد معدنی به محصولات فرآوری‌شده تبدیل شوند، علاوه بر اشتغال‌زایی، درآمد ارزی کشور نیز افزایش می‌یابد. در شرایط کنونی، سیاستگذاران موظفند با طراحی و اجرای برنامه‌هایی دقیق، از منافع بخش معدن برای توسعه اقتصادی و اجتماعی بهره‌برداری کنند.

از جمله این برنامه‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: اخذ مالیات مؤثر از بهره‌برداران معدنی و هدایت آن به بودجه عمومی کشور، سرمایه‌گذاری در صنایع فرآوری معدنی به‌منظور جلوگیری از خام‌فروشی، حمایت از صنایع داخلی وابسته به مواد معدنی از طریق تخصیص سهمیه‌های داخلی با قیمت‌های ترجیحی و توسعه زیرساخت‌های صادراتی، تسهیل رفاه عمومی، توسعه آموزش و سلامت مردم هزینه می‌شود. کشورمان نیز در صورت بهره‌برداری اصولی از ظرفیت‌های معدنی می‌تواند در مسیر مشابهی گام بردارد.

افزایش شاخص قیمت تولیدکننده در بخش معدن، نمادی از رشد هزینه‌ها و جهش تقاضا در این حوزه است، با این حال تا زمانی که سازوکار شفاف و مؤثری برای توزیع منافع حاصل از این رشد وجود نداشته باشد، جامعه بهره‌برداري ملموسی از این روند نخواهد داشت. تحقق توسعه فراگیر و پایدار در بخش معدن، مستلزم تغییر نگرش، اصلاح ساختارها و شفافیت در نظام در آمدی این بخش است.

آگهی مناقصه شماره ۱۰۷-۰۴	
کد مناقصه در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد): ۲۰۰۴۰۰۷۰۰۳۰۰۰۰۱۱	
شرکت توزیع نیروی برق شیراز در نظر دارد اجرای عملیات جامع کنترل و آزمایش لوازم اندازه گیری در محدوده مدیریت ها و ادارات توزیع برق شهرستان ها را از طریق برق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله ای با شرایط مشروحه زیر به پیمانکار دارای صلاحیت واگذار نماید.	
۱-تاریخ دریافت اسناد مناقصه: از تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۲ تا تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۶	
۲-محل دریافت اسناد مناقصه: مناقصه گرانی که نمایا دارند در مناقصه مذکور شرکت نمایند می بایست نسبت به دریافت اسناد مناقصه از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس: www.Setadiran.ir اقدام نمایند.	
۳- مهلت بازگذاری پیشنهادها (با پاکت های الف، ب و ج) به صورت جداگانه در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت: حداکثر تا ساعت ۱۴روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۸ می باشد. به پیشنهادهایی که فاقد امضاء، مشروط، مخدوش و پیشنهادهای ثبت نشده در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس: www.Setadiran.ir مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.	
۴- تاریخ بازگشایی پیشنهادها: ساعت ۱۰صبح روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۹ می باشد.	
۵- مبلغ برآورد انجام کار: ۱۲۰.۵۵.۷۲۸.۰۲۳ ریال	
۶- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: به حروف: شش میلیارد و هفتصد و شصت و شش میلیون و پانصد و بیست هزار و به عدد ۶,۷۶۶,۵۲۰,۰۰۰ ریال است، که می بایست به صورت یکی از موارد مندرج در اسناد مناقصه باشد.	
۷- مدت انجام کار: ۱۲ ماه.	
۸- ارائه گواهینامه تایید صلاحیت از سازمان برنامه و بودجه در رشته نیرو الزامی است و پیشنهاد پیمانکارانی که فاقد این گواهینامه باشند بازگشایی نخواهد شد.	
۹- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه به شرح مندرج در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) می باشد.	
شماره آگهی: ۱۹۷۶۱۱۱	